

Bijlage Uitvoeringsplan armoedeprojecten 2017

Toelichting

In dit uitvoeringsplan willen we enkele projecten eruit lichten, waar we het komende jaar hard aan werken. Alles wat we doen heeft de toets van het afwegingskader doorstaan. De effecten en resultaten gaan we monitoren.

Dit uitvoeringsplan is gebaseerd op het reguliere budget voor armoedeprojecten, dat in totaal 2.509.500 euro bedraagt. We zullen de uitvoering goed afstemmen met de besteding van de extra structurele middelen (1.100.000) voor kinderen in armoede, die we met ingang van 2017 van het Rijk ontvangen. Over de besteding daarvan ontvangt u separaat het raadsvoorstel *Besteding extra middelen Kansen voor alle kinderen*. (6194091)

Daarmee ontstaat een structureel totaalbudget van 3.638.500 euro voor armoedeprojecten. Bij sommige maatregelen zal met ingang van 2017 het reguliere budget opgehoogd worden met de extra middelen. Dat kan uiteraard alleen als ze voldoen aan de criteria die aan deze middelen verbonden zijn.

Voor kinderen en jongeren tot 18 jaar is nu in totaal 2.126.500 euro beschikbaar.

Wij houden bij de uitvoering rekening met de accenten die uw raad bij de bespreking op 21 december 2016 van de raadsbrief over de Stand van zaken 2016 (6003957) aan ons heeft meegegeven:

1. Focus op gezinnen in armoede binnen de projecten, om vooral voor kinderen en jongeren tot en met 23 jaar de gevolgen van armoede te verlichten. Dit accent omvat het hele kindpakket, inclusief de extra inzet als genoemd in het raadsvoorstel.
2. Bouwen aan een duurzame wijkgerichte uitvoeringsstructuur voor het armoedebeleid. Zie hiervoor ook de begeleidende raadsbrief bij dit uitvoeringsplan.
3. Betrekken van burgers, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij het armoedebeleid.
4. Ontwikkeling en uitvoering van een specifiek communicatie-actieplan gericht op het nog beter bereiken van de doelgroep en de partners, met als middel een laagdrempelige website en inzet van social mediakanalen.

1. Basis op orde

Budget: 939.000

Doel is dat met name bij kinderen en jongeren op de leefgebieden school, thuis en vrije tijd de basis op orde is. Ze moeten niet met honger op school zitten, voldoende en passende kleding hebben, kennis meekrijgen over gezond gedrag, en basisveiligheid ervaren.

Vaak is bij deze activiteiten tegelijkertijd sprake van meedoen.

Diverse armoede-activiteiten dragen hieraan bij. Denk aan het uitdelen van fruit op scholen, ontbijt en lunch op scholen, zwemvangnet, thuisadministratie van Humanitas, koken in de moestuin, kledingbanken Maxima en Zeecontainer.

Hieronder uitgelicht:

Garantiebijdrage Voedselbank

De Voedselbank voorziet een specifieke doelgroep van het allernoodzakelijkste voedsel om te overleven. Dat wordt op allerlei manieren ingezameld.

De Voedselbank gaat verhuizen naar de Ulgersmaweg en breidt uit. Tot nu toe ontvangt de Voedselbank van ons 25.000 euro als garantiebijdrage voor de kosten van huur, energie e.d.

Omdat de nieuwe locatie groter is en meer kost wat betreft huur en energie hogen we onze garantiebijdrage op tot maximaal 70.000 euro. De aard van onze bijdrage verandert niet: het *blijft* een garantiebijdrage. Voor de inrichting heeft men zelf voldoende fondsmiddelen geworven.

Stichting Urgente Noden (SUN)

Deze (Groningse) stichting kan op korte termijn directe noden lenigen. Maatschappelijke organisaties doen de screening en vragen aan. Men heeft de beschikking over diverse, soms landelijke fondsmiddelen. We subsidiëren de coördinator van SUN met 60.000 euro.

Bonnen voor kinderen en jongeren

In 2016 zijn bonnen voor kleding en speelgoed uitgereikt voor kinderen van 4 – 14 jaar. In 2017 introduceren we ook bonnen voor spullen die nodig zijn voor baby's en peuters van 0 – 4 jaar. De uitbreiding vindt plaats met de extra kindmiddelen.

Preventieve aanpak GKB (Groningse Kredietbank)

Het is bekend dat veel minima met schulden kampen. Daarvoor is professionele hulp beschikbaar. Voor die hulp geldt dat die het best zo snel mogelijk ingezet kan worden als er schulden zijn. Hoe kleiner de schuld hoe beter en duurzamer de oplossing. Schulden bij jongeren veroorzaken nogal eens schooluitval. Door vroegtijdig hulp te bieden kan dit voorkomen worden. Eurocoaches zijn schuldhulpverleners die gespecialiseerd zijn in de schuldhulpverlening aan jongeren. Vanuit de (MBO-)scholen is er behoefte aan eurocoaches die op de scholen zelf werken. Daar gaan we in 2017 in nauwe samenwerking met de scholen op inzetten.

Financiële educatie start al in het basisonderwijs. Maar om effectief te zijn is een ketenaanpak met veel herhaling noodzakelijk. Diverse preventieprojecten richten zich dan ook op de leerlingen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, MBO, HBO en WO. De Week van het geld en Moneyways zijn daar voorbeelden van.

Voor volwassenen biedt de website van de GKB o.a. het Startpunt Geldzaken. Dit e-pakket biedt een stap-voor-stap-aanpak aan burgers die willen (leren) sparen of hun schulden aanpakken.

Uitstroom bijstandsgerechtigden uit de wanbetalersregeling zorgverzekering

We starten in mei een project om bijstandsgerechtigden uit de wanbetalersregeling zorgverzekering te halen, en een werkwijze ontwikkelen om al vroeg te signaleren of sprake is van betalingsachterstanden. Meer informatie hierover in de brief aan uw raad (6186604).

2. Meedoen

Budget: 1.169.500

Deze activiteiten hebben als doel dat materiële belemmeringen worden weggenomen voor kinderen, jongeren en volwassenen in armoede om van voorzieningen gebruik te maken die er voor alle Stadters zijn. Voorbeelden zijn o.m. de fietsverstrekking, het bijbaanproject in de Binnenstad, taalcoaches Humanitas, inspiratiegroepen Cato, Toentje, mentorenproject t'win, e.a. Hieronder uitgelicht:

Stichting Leergeld, Jeugd sportfonds (JSF) en Jeugd Cultuur Fonds (JCF)

Deze drie stichtingen zorgen ervoor dat kinderen mee kunnen doen aan vrijetijdsactiviteiten. Ze betalen lidmaatschapsgelden of cursuskosten, en deels ook materialen die nodig zijn. In het kader van de extra kindmiddelen hebben ze gezamenlijk een flinke groei-ambitie. Meer hierover in het raadsvoorstel *Extra besteding middelen Kansen voor alle kinderen*.

Leerondersteuning VO leerlingen

Sommige jongeren in gezinnen met een minimuminkomen krijgen thuis onvoldoende begeleiding om hun huiswerk te maken. Soms is er thuis ook geen eigen rustige en veilige huiswerkplek, computer of internetverbinding. Dit leidt soms tot afstroom.

Scholen bieden wel huiswerkklassen aan, maar daar is veelal geen ruimte om specifieke vakkennis op te doen. VinkhuysWerk biedt huiswerkbegeleiding aan jongeren in het VO, deelname kan alleen op indicatie. Elke deelnemer volgt twee keer in de week huiswerkbegeleiding. Er is contact met de WIJ en met de mentoren op de scholen. In 2016 maakten 30 jongeren hiervan gebruik.

Vanwege de groeiende vraag is het aanbod uitgebreid naar Werkman VMBO / locatie Kluiverboom. Hier kunnen alle jongeren aan deelnemen, omdat wie net boven het minimum zit ook geen mogelijkheden heeft voor relatief dure leerbegeleiding. Hier is ook aanvullend een huiskamer ingericht.

In 2017 wordt deze activiteit uitgebreid, en worden studenten ingezet mede om de kosten te drukken. Bezien wordt hoe dit een structurele activiteit kan worden. De leerondersteuning wordt uitgebreid naar zaken als schoolkeuze, het vinden van een bijbaan, en activiteiten gericht op talentontwikkeling. Ruim 80% van de leerlingen komt uit de wijken Lewenborg en Beijum. In samenwerking met het gebiedsteam Oost wordt in 2017 de mogelijkheden verder uitgewerkt. En wordt vanuit het bestaande programma Lewenborg XL jeugd (i.s.m. WIJ Lewenborg en de Vensterwijk) uitgebreid naar het VO. Hierover zijn ook contacten met de Hanzehogeschool en WIJS. De gemeente fungeert als aanjager en verbinder. Vanuit armoedebeleid bekostigen wij alléén wat extra nodig is voor kinderen uit minimagezinnen.

Schoolkosten

We zijn in gesprek met het VO over de financiële belemmeringen voor VO leerlingen. Hier wordt m.n. de aanschaf van een rugzak, rekenmachine en de verplichte kosten zoals kluisjes en fietsenstalling genoemd. We willen het komende jaar gebruiken om samen met Leergeld en de VO scholen afspraken te maken over deze kosten.

We willen er nu wel voor zorgen dat financiën geen belemmering vormen om mee te doen en goed onderwijs te volgen. En stellen daarom een extra bedrag van 50.000,- beschikbaar zodat Leergeld het komende jaar deze leerlingen in ieder geval tegemoet kan komen.

Ondernemers in zwaar weer

Ondernemers die het hoofd maar moeilijk boven water kunnen houden zijn als geprioriteerde groep aangemerkt. Aan intensieve, individuele begeleiding van deze ondernemers ontbreekt het nu nog in het (gemeentelijk) aanbod. Vanuit Armoedebeleid hebben we ervaring met deze trajecten. Trajecten die als zeer nuttig door de deelnemers worden aangemerkt. Het gaat om de projecten Stadoogst en Werk aan je Winkel.

We werken daarom een nieuw aanbod uit waarbij we de goede ervaringen van eerdere, soortgelijke trajecten meenemen. Uiteraard doen we dat in nauwe samenwerking met de directie WIMP (PTO – parttime ondernemen in de bijstand) en Economische Zaken.

Van Hulley

Het Groningse naaiatelier Van Hulley heeft samen met gemeente, het Noorderpoort en stichting Lezen en Schrijven een eigen drempelloos MBO-traject ontwikkeld, toen de AKA opleiding werd opgeheven. Om de deelnemers aan van Hulley, die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, een alternatief te bieden hebben deze partijen de handen ineen geslagen. Vrijwilligers van Humanitas ondersteunen met taallessen, taal rekenen en

ondernemersvaardigheden staan ook op het programma. De gemeente neemt de kosten van een begeleider voor zijn rekening.

Maatwerkbudget

We bieden de WIJ teams de mogelijkheden om snel en effectief in te kunnen spelen op behoeften van minima als dat in gesprekken aan de orde komt. Alle WIJ teams krijgen daarvoor de beschikking over een zgn. stedelijk maatwerkbudget, zonder gebonden te zijn aan formaliteiten en regels. We gaan wel monitoren waar dit geld zoal aan besteed wordt. We hebben hiervoor ons licht opgestoken bij de gemeente Zaanstad, waar al twee een succesvolle pilot loopt. In 2017 gaan we dit verder uitwerken en invoeren.

Big data: alle minima een Stadjerspas, uitbreiding aanbod

In 2017 willen we overgaan tot een automatische verstrekking van de Stadjerspas aan alle minima. Dat heeft tot gevolg dat het aantal abonnees groeit van 14.000 naar 25.000.

Daar kunnen naar schatting nog zo'n 1000 minima bij komen die we nu nog niet in beeld hebben. Dit zijn Stadjers die geen gebruik maken van regelingen, maar toch een inkomen hebben dat onder de norm ligt.

Voor deze uitbreiding met 12.000 abonnees zal naar schatting 240.000 extra budget nodig zijn (de gemiddelde abonnee gebruikt ongeveer 20 euro per jaar). Een deel van de uitbreidingskosten wordt bekostigd uit de extra kindmiddelen.

Het aanbod van de Stadjerspas voor 2017 wordt uitgebreid met producten en diensten die bijdragen aan verbinding van mensen en slim omgaan met geld. Zo wordt het mogelijk gratis te bellen naar belangrijke telefoonnummers, en gaan we excursies organiseren. Meer initiatieven staan op stapel.

De Stadjerspas zal steeds meer een functie krijgen als toegang en als uitvoerder van andere regelingen binnen het armoedebeleid. Zij zorgen ook voor de inkomenstoets.

Laaggeletterden

Jasmijn, Alfacollege en Noorderpoort college hebben een ketenaanpak ontwikkeld voor taalondersteuning voor laaggeletterden. Wij dragen bij aan de uitvoeringskosten.

3. Armoede als maatschappelijke opgave

Budget: 401.000

Onder deze noemer scharen we activiteiten die te maken hebben met bewustwording, communicatie, informatievoorziening en training. Doel is om armoede bespreekbaar te maken, de kennis erover te vergroten, het maatschappelijk debat aan te jagen, het gebruik van voorzieningen te vergroten. We hebben alle inspanningen en de planning daarvan ondergebracht in een communicatie-actieplan 2017.

Voorbeelden zijn o.a. de inzet van brugfunctionarissen, de ruim 30 weggeefkasten, flexibel budget, inzameling van fietsen, Sint Martinus Pronkjewail, het doen van onderzoek (o.a. monitor), de Groninger Uitdaging.

In dit blok nemen we ook de overige uitvoeringskosten op.

Hieronder uitgelicht:

Platform vraag en aanbod goederen en diensten

Het verlichten van armoede is een opgave voor de hele stad. Een middel om dat te bereiken is het oprichten van een community: een digitaal platform waarop alle Stadjers goederen en diensten om niet kunnen aanbieden aan minima. Te denken valt aan bv. Ondernemers, studenten, ouderen, organisaties, maar ook minima zelf.

We regelen de toegang zo dat ook alléén minima deze kunnen afnemen.

We sluiten aan bij het landelijk concept Quiet.nl. Het voordeel is dat we van de ervaringen elders kunnen leren bij het opzetten van dit Gronings platform.

Voorbeelden zijn het aanbieden van huiswerkbegeleiding, overtollige spullen, coaching, klussen etc.

Dit platform zal in 2017 uitgewerkt en gerealiseerd worden.

Pro-actief benaderen van minima en het aanvragen simpeler maken

We willen de gevolgen van armoede verkleinen voor mensen die leven in armoede én stimuleren dat ze ondanks geldgebrek toch mee kunnen doen. Daarbij houden we rekening met de eigenheid van de doelgroep. Onze uitgangspunten hierbij zijn:

1. Pro-actieve benadering: een attente en pro-actieve benadering vanuit de gemeente waarbij de burger geholpen wordt om die (inkomens)regelingen en voorzieningen aan te vragen waar hij recht op heeft. Zo mogelijk doen we dat op basis van één aanvraagformulier.
2. Digitale drempels weg: we willen de regelingen toegankelijker maken en digitaliseren, zodat mensen makkelijker, met een druk op de knop, verschillende regelingen kunnen aanvragen.
3. Bewustwording voor armoede vergroten: we informeren intermediairs over de regelingen en geven ze instrumenten om mee te werken.

Instrumenten die hiervoor worden ingezet zijn:

- website: 1x digitaal aanvragen
- Stadspas zoveel mogelijk gebruiken als inkomenscheck én als communicatiemiddel
- Overige communicatiemiddelen, zowel on- als offline

Trainingen Armoede dichtbij

Inmiddels hebben meer dan 300 professionals deze training gevolgd. Er is grote belangstelling voor, ook bij fracties van uw raad, de kerken en andere organisaties. In feite is de huidige training een soort introductie in het onderwerp. Doel is om bij te brengen wat het betekent om in armoede te leven en hoe je kunt herkennen of daar sprake van is in je contacten.

De inbreng van ervaringsdeskundigen heeft een duidelijke meerwaarde.

We boren nog nieuwe doelgroepen aan, we werken inmiddels samen met mensen van het Sint Martinus Pronkjewail project, die vergelijkbare trainingen geeft. We bezien ook of behoefte is aan een vervoltraining om bijvoorbeeld de bekendheid met bestaande voorzieningen en regelingen te vergroten, dan wel in de sfeer van gespreksvoering. We zijn bezig om met de praktijkbegeleiders van WIJ hierop een aanbod te ontwikkelen. Ook medewerkers van WIMP worden getraind.

In 2017 willen we twee grote netwerkbijeenkomsten organiseren om armoede te bespreken en te beleven, o.a. naar aanmelding van de film I Daniel Blake en wellicht de tv serie Schuldig.

De vraag die we gaan stellen is: hoe maken wij het verschil voor de minima in 2017?

Serviceteam minimaloket

De adviseurs van het Serviceteam behoren zelf tot de minima en hebben zich ontwikkeld tot experts op het gebied van minimaregelingen en -voorzieningen. Op het Harm Buitenplein helpt men passanten en worden minima telefonisch benaderd om mensen voor te lichten over de mogelijkheden. In 2016 zijn 8000 mensen benaderd, waarvan er 3000 geholpen konden worden. In de Oosterpark en in Corpus is men op huisbezoek geweest, samen met een WIJ teammedewerker.

Men doet dit werk maximaal een half jaar, waarna de meesten uitstromen naar regulier werk. De ambitie voor 2017 is om de werkzaamheden verder uit te bouwen.